

LECTIO DIVINA SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Jn 3, 16-18

Szentháromság vasárnapja („A” év)

Isten elküldte Fiát, hogy üdvözüljön általa a világ

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIAS 29.11)

+ EVANGÉLIUM Szent János könyvéből

Isten elküldte Fiát, hogy üdvözüljön általa a világ

Abban az időben Jézus ezt mondta Nikodémusnak:

Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Isten nem azért küldte Fiát a világba, hogy elítélje a világot, hanem hogy általa üdvözüljön a világ. Aki hisz benne, az nem esik ítélet alá, de aki nem hisz, az már ítéletet vont magára, mert nem hitt Isten egyszülött Fiában.

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

¹⁶ Οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλὰ ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

Úgy szerette ugyanis Isten a világot, hogy az egyszülött Fiút adta oda, hogy minden Őbenne hívő meg ne haljon, hanem örök élete legyen.

¹⁷ οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνη τὸν κόσμον, ἀλλ’ ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι’ αὐτοῦ.

Isten ugyanis nem azért küldte el a Fiút a világba, hogy elítélje a világot, hanem hogy megszabaduljon a világ általa.

¹⁸ ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ.

Az Őbenne hívő nem esik ítélet alá: de a nem hívő már ítélet alá esett, mert nem hitt az Isten egyszülött Fiának a nevében.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹⁶ SIC ENIM DILEXIT DEUS MUNDUM, UT FILIUM SUUM UNIGENITUM DARET, UT OMNIS, QUI CREDIT IN EUM, NON PEREAT, SED HABEAT VITAM AETERNAM.

¹⁶ Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen.

¹⁶ Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy mindaz, aki őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

¹⁶ *Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött fiát adta oda, hogy mindaz, aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örökké éljen.*

¹⁶ *Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.*

¹⁶ Isten ugyanis úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

¹⁷ NON ENIM MISIT DEUS FILIUM IN MUNDUM, UT IUDICET MUNDUM, SED UT SALVETUR MUNDUS PER IPSUM.

¹⁷ Nem azért küldte el Isten a Fiát a világba, hogy elítélje a világot, hanem, hogy üdvösséget szerezzen a világnak.

¹⁷ Mert nem azért küldte Isten a Fiút a világba, hogy elítélje a világot, hanem hogy üdvözüljön általa a világ.

¹⁷ *Isten nem azért küldte Fiát a világba, hogy elítélje a világot, hanem hogy üdvözüljön általa a világ.*

¹⁷ *Mert nem azért küldte az Isten az ő Fiát a világra, hogy kárhoztassa a világot, hanem hogy megtartassék a világ általa.*

¹⁷ Isten ugyanis nem azért küldte el a Fiút a világba, hogy megítélje a világot, hanem hogy üdvözüljön a világ általa.

¹⁸ QUI CREDIT IN EUM, NON IUDICATUR; QUI AUTEM NON CREDIT, IAM IUDICATUS EST, QUIA NON CREDIDIT IN NOMEN UNIGENITI FILII DEI.

¹⁸ Aki hisz benne, az nem esik ítélet alá, aki azonban nem hisz, már ítéletet vont magára, mert nem hitt az Isten egyszülött Fiában.

¹⁸ Aki hisz benne, az nem esik ítélet alá, de aki nem hisz, az már ítélet alá esett, mert nem hitt az Isten egyszülött Fia nevében.

¹⁸ *Aki hisz benne, azt nem ítéli el, de aki nem hisz, azt már elítélte, mert nem hitt Isten egyszülött Fiában.*

¹⁸ *A ki hiszen ő benne, el nem kárhozik; a ki pedig nem hisz, immár elkárhozott, mivelhogy nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében.*

¹⁸ Aki hisz őbenne, az nem jut ítéletre, aki pedig nem hisz, az máris ítélet alatt van, mert nem hitt Isten egyszülött Fiának nevében.

1.3. BEHATÁROLÁS

Jézus és Nikodémus éjszakai beszélgetését János evangélista a Jn 3,1-21 versekben írja le. Az általunk vizsgált szakasz (Jn 3,16-18) része annak a válasznak, amivel az Úr Nikodémus kérdésére felel a lélekből való születés kapcsán (Jn 3,8-9).

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

János evangélista, aki, amint láttuk, sokszor használja a „szeretni” és a „hinni” kifejezést, ezzel a néhány verssel Isten belső életét: a Szentháromság szeretet-közösségét, továbbá Istennek a világ iránti jóságát tárja fel. Ez az isteni irgalom és szeretet az emberek felé legteljesebben a Fiúban mutatkozik meg, akit Isten elküld, hogy Fiának halála és feltámadása által megváltsa, megszabadítsa az egész világot a bűntől (1Jn 4,10). Vagyis Isten minden tette ebből a szeretetből fakad, hiszen Ő maga a szeretet (1Jn 4,8.16). Ő csak

egy igét tud „mondani és ragozni”: „szeretlek” – ahogy Ferenc pápa is rámutatott szerdai katekézisében (Róma, 2017. június 7.).

Erre a szeretetre adott helyes emberi válasz pedig a hit Jézus Krisztusban, ami által a hívó befogadja a Szeretetet, rábízva magát, engedelmeskedik neki s így elnyeri az örök életet (Jn 3,16; 11,25-26). Illetve meghívást kap arra, hogy Jézus példájára ő is szeresse Istent és embertársait (1Jn 4,11). Ugyanakkor pedig az evangélista hangsúlyozza azt is, hogy aki (szándékosan) nem hisz a Fiúban, ettől a Szeretettől távolodik el, ami már önmagában hordozza az ítéletet: a sötét kárhozat veszélyét (Jn 1,11; 3,19-20).

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

ἠγάπησεν ('égápészen') (Jn 3,16) ('szerette')

Az ἀγαπᾶω ('ágápáó') görög ige az önzetlen, feltétel nélküli, ajándékozó szeretetet fejezi ki, amely a másik érdemeitől, tetteitől függetlenül is hűségesen szeret. János az evangéliumában gyakran ezzel a szóval írja le az Atyának a Fiú iránti (Jn 3,35; 10,17; 15,9; 17,23-24.26), a Fiúnak az Atya iránti (Jn 14,31), az Atyának az emberek iránti (Jn 3,16; 14,21.23; 17,23), Jézusnak a tanítványai iránti (Jn 11,5; 13,1.23.34; 14,21; 15,9.12; 19,26; 21,7.20), továbbá a tanítványok Jézus iránti (Jn 8,42; 14,15.21.23.28; 21,15-16), illetve a tanítványok egymás iránti szeretetét (Jn 13,34; 15,12.17). Mivel Isten lényege a Szeretet (1Jn 4,8.16), így ez jellemzi az Atya és a Fiú közötti kapcsolatot a Lélek által a Szentháromság belső titokzatos életében, illetve Isten megnyilvánulását a világ és az emberek felé. S ennek a Szeretetnek kell egyre inkább tükröződnie a Krisztus-hívók életében is!

ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν (*ho pizteuón ejisz auton*): az őbenne hívő (Jn 3,16.18)

A hit bizalmat, engedelmisséget, hűséget fejez ki. Többféle nyelvtani vonzat is kapcsolódhat e szóhoz. Az általunk vizsgált szókapcsolat János evangéliumában azt mutatja, akiben vagy amiben hisz a hívő: Istenben (Jn 12,44; 14,1), a Fiú nevében (Jn 1,12; 2,23; 3,18), Jézusban/a Fiúban (Jn 2,11; 3,16.18.3.36; 4,39; 6,29.35.40; 7,31.38-39.48; 8,30; 9,35-36; 10,42; 11,25-26.48; 12,11.37.42.44.46; 14,1.12; 17,20), a világosságban (Jézusban) (Jn 12,36). Az esetek többségében tehát a Jézusban való hitet jelöli a kifejezés. Vagyis a hívő ember bizalma, engedelmissége, hűsége nem egy élettelen dologra, eszmére irányul, hanem az élő Istenre, Jézus Krisztusra!

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok János evangéliumán belül

Jn 1,1 Kezdetben volt az Ige, az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige

Jn 1,14.18 S az Ige testté lett, és közöttünk élt. Láttuk dicsőségét, az Atya Egyszülöttének dicsőségét, akit kegyelem és igazság tölt be. (...) Istent nem látta soha senki, az Egyszülött Isten nyilatkoztatta ki, aki az Atya ölen van.

Jn 4,42 Meg is mondták az asszonynak: „Most már nem a te szavaidra hiszünk, mert magunk is hallottuk, és most már tudjuk, hogy valóban ő a világ Üdvözítője.”

Jn 5,22.30 Az Atya nem ítél el senkit, hanem egészen a Fiúra bízta az ítéletet” Magamtól nem tehetek semmit. Amint hallom, úgy ítélkezem. Ítéletem igazságos, mert nem a magam akaratát keresem, hanem annak akaratát, aki küldött.

Jn 5,24 Bizony, bizony, mondom nektek: Aki hallja szavamat és hisz annak, aki küldött, az örökké él, nem esik ítélet alá, hanem már át is ment a halálból az életre.

Jn 5,34 Mindazonáltal nincs szükségem emberek tanúságtételére, csak azért mondom ezeket, hogy üdvözüljete.

Jn 8,15-16 Ti a test szerint ítéltek, én nem ítélkezem senki fölött. Vagy ha ítélkezem is, igazságos az ítéletem, mert nem vagyok egyedül, hanem én, és aki küldött, az Atya.

Jn 10,9 Én vagyok a kapu. Aki rajtam keresztül megy be, üdvözül, ki-be jár és legelőt talál.

Jn 10,36 akkor hogy vádolhatjátok káromlással azt, akit az Atya megszentelt és a világba küldött, azért, mert azt mondtam: Isten Fia vagyok?

Jn 12,47-48 Aki hallgatja ugyan tanításomat, de nem tartja meg, azt nem ítélem el, mert hiszen nem azért jöttem, hogy elítéljem a világot, hanem hogy megváltsam a világot. Van annak bírója, aki elvet és nem fogadja el szavaimat: a tőlem hirdetett tanítás ítéli majd el az utolsó napon.

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 21,37 Végül a fiát küldte el hozzájuk, mert azt gondolta: A fiamat csak megbecsülik.

Mk 2,17 Jézus meghallotta és így válaszolt: „Nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek. Nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket.

Mk 16,16 Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözül, aki nem hisz, az elkárhozik.

Lk 19,10 Az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megmentse azt, ami elveszett.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

ApCsel 4,12 Nincs üdvösség senki másban. Mert nem adatott más név az ég alatt az embereknek, amelyben üdvözülhetnénk.

Róm 5,8 Isten azonban azzal tesz tanúságot irántunk való szeretetéről, hogy Krisztus meghalt értünk, amikor még bűnösök voltunk.

Róm 8,32 Aki saját Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért áldozatul adta, hogyan ajándékozna nekünk vele együtt mindent?

2Kor 5,19 Isten ugyanis Krisztusban kiengesztelődött a világgal, nem tartja számon vétkeinket, sőt ránk bízta a kiengesztelődés ígését.

Gal 4,4 De amikor érkezett az idők teljessége, az Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született, és ő alávetette magát a törvénynek

Zsid 11,17 Ábrahám hittal áldozta fel Izsákot, amikor az Isten próbára tette. Készen volt rá, hogy feláldozza egyszülöttét, ő, aki ígéretképpen kapta

1Jn 4,9-10 Isten szeretete abban nyilvánul meg bennünk, hogy Isten elküldte a világba egyszülött Fiát, hogy általa éljünk. A szeretet nem abban áll, hogy mi szeretjük Istent, hanem hogy ő szeret minket, és elküldte a Fiát bűneinkért engesztelésül.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Szent Ágoston Figyeljetez testvérek, hogy megértsétek a Szentháromság titkát! Azt mondjuk, hogy az Atya van, a Fiú van, a Szentlélek van, és az Atya, a Fiú, a Szentlélek egy Isten. Mit olvasunk az Apostolok Cselekedeteiben? A következőt: *„Egy szívvel-lélekkel mindennap összegyűltek a templomban”* (ApCsel 2, 46 a). Ez a kijelentés az emberekre értendő. Ennek az egységnek azonban van tökéletes megvalósulása, ahonnan ez az emberi egység is származik. Ez pedig Istenben van. Igazat szólok, ha azt mondom, egy embernek egy lelke van, kettő embernek kettő, háromnak pedig három, de ha ők közelednek a szeretet által Istenhez, és elnyerik az üdvösséget, akkor egy lelkük lesz, hiszen mindannyiukat ugyanaz az öröm fogja betölteni Isten országában. Ha pedig már emberek esetében beszélhetünk ilyen egységről, akkor a végtelen és tökéletes Isten esetében még inkább kell. Megerősíti ezt a Rómaiakhoz írt levél is: *„A remény pedig nem csal meg, mert a nekünk ajándékozott Szentlélekkel kiáradt szívünkbe az Isten szeretete”* (Róm 5, 5). Így egyesül sok lélek Isten imáadásában. Ezt pedig maga az Úr nem tudná megtenni, ha nem lenne maga is egy.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

253. A Szentháromság egy. Mi nem három istent vallunk, hanem egy Istent három személyben: "egylényegű Háromságot". (II. Konstantinápolyi Zsinat 553-ban: Anathematismi de tribus Capitulis 1: DS 421.) Az isteni személyek nem osztják meg egymás között az egyetlen istenséget, hanem mindegyik teljes egészében Isten: "Az Atya egészében az, ami a Fiú, a Fiú egészében az, ami az Atya, az Atya és a Fiú egészében az, ami a Szentlélek: azaz egyetlen Isten a természetet illetően". (XI. Toledói Zsinat 675-ben: Symbolum: DS 530.) "A három Személy bármelyike az a valóság, tudniillik isteni substantia, essentia, vagyis natura." (IV. Lateráni Zsinat 1215-ben: 2. fejezet: De errore abbatis Joachim: DS 804.)

254. Az isteni személyek valóságosan különböznek egymástól. "Tiszteljük és megvalljuk az egy Istent, nem úgy, mintha magányos lenne." (Fides Damasi: DS 71). Az "Atya", a "Fiú" és a "Szentlélek" nem egyszerűen az isteni "Lét" módozatainak nevei, mert valóságosan különböznek egymástól: "Az Atya nem ugyanaz, mint a Fiú, sem a Fiú nem ugyanaz, mint az Atya, sem a Szentlélek nem ugyanaz, mint az Atya vagy a Fiú." (XI. Toledói Zsinat 675-ben: Symbolum: DS 530.) Eredési relációik által különböznek egymástól: "Az Atya az, aki nemz, a Fiú az, aki születik, a Szentlélek az, aki származik". (IV. Lateráni Zsinat 1215-ben: 2. fejezet: De errore abbatis Joachim: DS 804.) Az isteni Egység hármas.

255. A három isteni személy vonatkozásban (relatio) van egymással. Az isteni személyek közötti valóságos különbség, mivelhogy ez nem osztja meg az isteni egységet, kizárólag azokban a vonatkozásokban van, amelyek az egyik személynek a másik kettőhöz való viszonyát adják. "A személyek vonatkozást kifejező neveiben az Atya vonatkozásban van a

Fiúval, a Fiú az Atyával, a Szentlélek mindkettővel; amikor erről a három személyről beszélünk, a vonatkozásokra vagyunk tekintettel, ugyanakkor egy természetben vagy lényegben hiszünk." (XI. Toledói Zsinat 675-ben: Symbolum: DS 528.) Köztük tehát "minden (...) egy, ahol a relatio szembenállása nincs jelen". (Firenzei Zsinat 1442-ben: Decretum pro Iacobitis: DS 1330.) "Ezen egység folytán az Atya egészen a Fiúban és egészen a Szentlélekben van; a Fiú egészen az Atyában és egészen a Szentlélekben van; a Szentlélek egészen az Atyában és egészen a Fiúban van." (Firenzei Zsinat 1442-ben: Decretum pro Iacobitis: DS 1331.)

256. Nazianzi Szent Gergely, akit "teológusnak" is neveznek, a konstantinápolyi katekumenoknak a Szentháromságos hit ezen összefoglalását adja:

"Mindenekelőtt kérlek, őrizd a jó letéteményt, amelynek élek és amelyért harcolok, mely bárcsak ez életből távozóban kísérne engem, mellyel az élet minden nehézségét elviselem, és minden gyönyörűséget megvetek és semminek tartok; a hitet, mondom, és a hitvallást az Atyában, a Fiúban és a Szentlélekben. Ezt bízom rád a mai napon, amikor elmerítelek a tisztító vízben, és a magasba emellek. Egész életed kísérőjéül és oltalmazójául adom neked az egy Istenséget és hatalmat, mely a Háromban együtt van, és a Három különbözőt magában foglalja, mely nem különbözik bennük sem állagban vagy természetben, sem alá- vagy fölérendeltség nem növeli vagy csökkenti (...); a Három végtelen végtelen egységét [adom neked], a Három egyformán Istent, ha külön-külön nézzük (...) ismét Háromságos Istent, ha együtt gondoljuk (...). Alig kezdek gondolkodni az Egyről, azonnal körülragyog a Háromság. Alig kezdem megkülönböztetni a Hármát, visszajutok az Egyhez." (Nazianzi Szent Gergely: Oratio 40, 41: SC 358, 292--294 (PG 36, 417).)

257. "Ó fény, boldog Háromság és fenséges Egység!" (A 2. és 4. hét vasárnapjának 2. vespérás O lux beata Trinitas himnusza: Liturgia Horarum, 3. köt. 684, 931; 4. köt. 632, 879.) Isten örök boldogság, halhatatlan élet, el nem halványuló fény. Isten a Szeretet: Atya, Fiú és Szentlélek. Isten szabad akaratból közölni akarja boldog életének dicsőségét. Ez az Ő "jóságos terve" (Ef 1,9), melyet szeretett Fiában már a világ teremtése előtt eltervezett. "Eleve arra rendelt minket, hogy Jézus Krisztus által fiai legyünk" (Ef 1,4--5), azaz hogy "Fiának képmását öltjük magunkra" (Róm 8,29), a "fogadott fiúság Lelkének" kegyelméből (Róm 8,15). Ez a terv "kegyelem, melyet örök idők óta nekünk ajándékozott" (2Tím 1,9--10), és közvetlenül a szentháromságos szeretetből fakad. Ez bontakozik ki a teremtés művében, az egész üdvtörténetben a bűnbeesés után, a Fiú és a Szentlélek küldésében, melyeket az Egyház küldetése folytat. (Vö. II. Vatikáni Zsinat: Ad gentes határozat 2-9.)

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

XVI. BENEDEK PÁPA DEUS CARITAS EST KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

1. „Az Isten szeretet, és aki megmarad a szeretetben, Istenben marad és Isten őbenne marad” (1Jn 4,16). Szent János első levelének e szavai a keresztény hit magvát – a keresztény istenképet és a belőle következő emberképet, valamint az ember útját – egyedülálló világossággal mondják ki. Ugyanebben a versben János a keresztény létnek

mintegy a mottóját is megadja: „Megismertük a szeretetet, amellyel Isten szeret bennünket, és mi hittünk a szeretetnek” (vö. 4,16). Mi hittünk a szeretetnek: a keresztény ember így fejezheti ki életének alapvető döntését. A keresztény lét kezdetén nem egy etikai döntés vagy egy nagy eszme áll, hanem a találkozás egy eseménnyel, egy személlyel, aki életünknek új horizontot s ezáltal meghatározott irányt ad. János evangéliumában ezt az eseményt a következő szavakkal írja le: „Isten úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindannak, aki benne hisz (...), örök élete legyen” (3,16). A szeretet központi jellegével a keresztény hit átvette azt, ami Izrael hitének belső magva volt, s e mának új mélységet és tágasságot adott. A hívő izraelita ugyanis minden áldott nap elimádkozza a Második Törvénykönyvből azokat a szavakat, melyekről tudja, hogy létének középpontját fogalmazzák meg: „Halljad, Izrael: az Úr, a mi Istenünk az egyetlen Úr! Ezért szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívvel, teljes lélekkel és minden erővel” (6,4-5). Az istenszeretnek e parancsolatát Jézus egyetlen megbízatássá kapcsolta össze a Leviták könyvének felebaráti szeretetről szóló parancsával: „Szeresd a felebarátodat, mint önmagadat” (19,8; vö. Mk 12,29-31). Ezek után a szeretet, azáltal hogy Isten előbb szeretett minket (vö. 1Jn 4,10), többé már nemcsak egy „parancsolat”, hanem válasz a szeretetnek arra az ajándékára, amellyel Isten közeledik felénk.

Egy olyan világban, amelyben Isten nevével olykor összekapcsolták a bosszúállást, sőt a gyűlölet és erőszak kötelezettségét, ez a parancs nagyon időszerű és jelentőségteljes. Ezért szeretnék első enciklikámban arról a szeretetről beszélni, amellyel Isten tölt be minket, és amit nekünk tovább kell adnunk. Ezzel már jeleztem is ennek az írásnak két szorosán összefüggő részét. Az első résznek inkább spekulatív jellege lesz, mert – pápaságom kezdetén – tisztázni szeretném annak a szeretetnek néhány lényeges pontját, melyet Isten titokzatos módon és mindent megelőzően kínál az embernek, s ugyanakkor szeretném megmutatni a belső kapcsolatot ezen isteni szeretet és az emberi szeretet között. A második rész konkrétabb, mert a felebaráti szeretet parancsának gyakorlati megvalósításáról szól.

A téma nagyon szerteágazó; kimerítő feldolgozása meghaladja ezen enciklika célkitűzését. A szándékom az, hogy néhány alapelemet vizsgáljunk meg alaposan, hogy ezáltal a világban fölélesszük az embereknek az isteni szeretetre adott gyakorlati válaszát.

19. „Ha a szeretetet látod, látod a legszentebb Szentháromságot” – írta Ágoston. [Szent Ágoston: De Trinitate VIII, 8, 12: CCL 50, 287.] Az iménti meggondolásokban tekintetünket Jézus megnyitott oldalára emelhetjük, Őrá, „akit keresztülszúrtak” (vö. Jn 19,37; Zak 12,10), és fölismertük benne az Atya tervét, aki szeretetből (vö. Jn 3,16) egyszülött Fiát küldte a világba, hogy megváltsa az embert. Amikor Jézus a kereszten meghalt, miként az evangélista elmondja, „kilehelte a lelkét” (vö. Jn 19,30) – a Szentlélek azon közlésének bevezetéseként, melyet föltámadása után valósított meg (vö. Jn 20,22). Így teljesedett az „élő víz folyóinak” ígérete, melyeknek a Szentlélek kiárasztásának köszönhetően a hívők bensőjéből kellett fakadniuk (vö. Jn 7,38-39). A Lélek ugyanis az a belső erő, mely összhangba hozza a szívüket Krisztus szívével, és arra indítja őket, hogy az embertársakat úgy szeressék, ahogyan Ő szerette őket, amikor lehajolt, hogy megmossa a tanítványok lábát (vö. Jn 13,1-13), s különösen amikor mindenkiért odaadta az életét (vö. Jn 13,1; 15,13).

A Lélek az az erő is, mely átváltoztatja a keresztény közösség szívét, hogy ezáltal a világban az Atya szeretetének tanúja legyen, aki az Ő Fiában az emberiséget egyetlen családdá akarja formálni. Az Egyház minden tevékenysége annak a szeretetnek a kifejeződése, mely az ember egyetemes javára törekszik: az Ige evangelizációja és a szentségek által – ami a maga történelmi megvalósulásában gyakran hősies vállalkozás – , és az emberi élet és tevékenység különböző területein a fejlődés támogatásával. Így a szeretet az a szolgálat, melyet az Egyház azért végez, hogy az emberek testi szenvedései és anyagi nyomorúságai elől se térjen ki. Ezzel a szemponttal, ezzel a szeretetszolgálattal szeretnék az enciklika ezen második részében közelebbről foglalkozni.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA DOMINUM ET VIVIFICANTEM KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

23. A húsvéti események küszöbén állunk. A Szentléleknek, mint Személynek és ajándéknak új és végérvényes kinyilatkoztatása éppen ekkor történt. A húsvéti események – Krisztus szenvedése, halála és feltámadása – egyúttal a Szentlélek új eljövételének ideje; Ő most a Vigasztaló és az igazság Lelke. Ez az új kezdet ideje, melyben az háromságos egy Isten önmagát közli az emberekkel a Szentlélekben, Krisztusnak, a Megváltónak a műve által. Ez az új kezdet a világ megváltása: „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte”. A Fiú „odaadásában”, a Fiú ajándékozásában mutatkozik meg Isten legmélyebb lényege, az isteni szereteté, amely az ajándékozás gazdagságának kimeríthetetlen forrása. Abban az ajándékban, melyet a Fiú ad, kiteljesedik az örök Szeretet és gazdagság kinyilatkoztatása: a Szentlélek, ki az istenség kifürkészhetetlen mélységében Személy-ajándék. A Fiú műve által, vagyis a húsvéti misztérium által új módon jön el, mint az apostoloknak és az Egyháznak – és általuk az emberiségnek és az egész világnak – adott ajándék.

49. Az Egyház szívvel-lélekkel fordul a Szentlélekhez most, a huszadik század végén: Krisztus földi megjelenésének harmadik évezredét várjuk, miközben készülünk arra a nagy jubileumra, amellyel az Egyház ezt az eseményt ünnepelni szándékozik. Ezt az eljövotelt az emberi időszámítás olyan eseménynek tekinti, mely itt a földön az emberiség történetéhez tartozik. A szokásos időszámítás az éveket, századokat és évezredeket aszerint jelöli, hogy Krisztus születése előttiak vagy utániak. De tudatában kell lennünk annak, hogy ez az esemény – számunkra, akik keresztények vagyunk – az apostol szerint „az idők teljessége”, mert az emberiség történetét teljesen áthatotta az Isten időmértéke: az ő transzcendens jelenléte az örök „jelenben”. Ő az, „aki van, aki volt, és aki eljő”, aki „az alfa és az ómega, az első és az utolsó, a kezdet és a vég”. „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen.” „De amikor elérkezett az idők teljessége, Isten elküldte a Fiát, aki asszonytól született... hogy az Isten fiaivá lehessünk”. És a Fiúnak, az Igének ez a megtestesülése „a Szentlélek közreműködésével történt”.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA EVANGELIUM VITAE KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

2. Az életnek az a teljessége, amelyre az ember hivatott, teljesen meghaladja földi létének határait, mert nem más, mint magának Istennek az életében való részesedés.

Ennek a természetfölötti hivatásnak a nagyszerűsége föltárja az emberi élet nagyságát és értékét már ideigtartó szakaszában is. Az időben zajló élet ugyanis az emberi lét egységes és egész folyamatának alapvető föltétele, kezdete és integrális része. Ezt a folyamatot váratlanul és érdemtelenül megvilágosítja az isteni élet ígérete, megújítja ennek az isteni életnek az ajándéka, mely beteljesedését az örökkévalóságban fogja elérni.[4] Ugyanakkor éppen ez a természetfölötti hivatás hangsúlyozza a férfi és a nő földi életének viszonylagosságát. Ez az élet ugyanis nem a „végső”, hanem az „utolsóelőtti”; mindazonáltal szent valóság, ami ránk bízott, hogy felelősen vigyázzunk rá és tegyük tökéletessé azáltal, hogy Istennek és a felebarátnak odaajándékozzuk magunkat a szeretetben.

Az Egyház tudja, hogy az élet Evangéliuma, amit az Úr bízott rá, mély és meggyőző visszhangot vált ki minden ember szívében, akár hívő, akár hitetlen, mert az üzenet végtelenül fölülmúlja ugyan az emberi szív vágyait, mégis csodálatosan megfelel nekik. Ugyanis minden, az igazságra és jóságra őszintén nyitott ember – minden bizonytalanság ellenére és nehézség közepette – az értelem fényénél és a kegyelem titokzatos hatása alatt elérkezhet oda, hogy elfogadja a szívébe írt természetes erkölcsi törvényt, mely szerint az emberi élet értéke kezdetétől a végéig szent, s elismerve minden emberi lény elemi jogait ezen alapvető értékekhez, tiszteletben tartsa azokat. E jog elismerésén alapszik minden emberi életközösség és maga a társadalom is.

E jogot különlegesen is védenie és támogatnia kell azoknak, akik hisznek Krisztusban, emlékeztén a II. Vatikáni Zsinat által megfogalmazott csodálatos igazságra: „Isten Fia ugyanis megtestesülésével bizonyos módon minden emberrel egyé lett”. Mert a megtestesülésben az ember számára nemcsak Isten végtelen szeretete mutatkozik meg, aki „úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda”, hanem minden egyes ember páratlan értéke is.

A Megváltás misztériumát gondosan vizsgálva az Egyház mindig újuló ámulattal látja ezt az értéket és hallja a hívást, hogy minden történelmi kor emberének hirdesse ezt az „evangéliumot”, mely mindig a legyőzhetetlen remény és az igazi öröm forrása. Isten emberszeretetének Evangéliuma, a személy méltóságának Evangéliuma és magának az életnek az Evangéliuma egy és oszthatatlan Evangéliumot alkot.

Ezért maga az ember, az élő ember jelenti az Egyház első és legfontosabb útját.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA REDEMPTIONIS DONUM KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

3. „Jézus rátekintett és megszerette őt” (Mk 10,21), és szólt hozzá: „Ha tökéletes akarsz lenni, add el, amid van, az árát oszd szét a szegények között, így kincsed lesz a mennyben. Azután jöjj, és kövess engem!” (Mt 19,21) – Noha tudjuk, hogy e szavak a gazdag ifjúnál süket fülekre találtak, tartalmuk mégis megérdemli, hogy figyelmesen végiggondoljuk, hiszen a hivatás belső struktúráját tárják elénk.

„Jézus rátekintett, és megszerette őt...” Az Üdvözítő szeretete ez, mely a megváltás isteni és emberi mélységéből fakad. Az örök Atya örök szeretete tükröződik benne, aki „úgy szerette a világot, hogy Egyszülött Fiát adta érte, hogy mindenki, aki őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16). A Fiú e szeretettől indítva, s az Atyától a Szentlélekben fogadva el a küldetést lett a világ Megváltója. Az Atya szeretete a Fiúban mint megváltó szeretet mutatkozott meg. Ez a szeretet az ember és a világ megváltásának

igazi ára. Krisztus apostolai mély megrendüléssel szólnak a megváltás ezen áráról: „Hiszen tudjátok, hogy nem veszendő ezüstön vagy aranyon szabadultatok ki, hanem Krisztusnak, a hibátlan és egészen tiszta báránynak a drága vére árán” (1Pt 1,18) – írta Szent Péter; Szent Pál pedig hozzáfűzi: „Nagy volt a ti váltságdíjatok” (1Kor 6,19-20).

Az evangéliumi tanácsok útjára szólító meghívás a Krisztus szeretetével való bensőséges találkozásból fakad, mely szeretet megváltó szeretet. És Krisztus éppen e megváltó szeretettel hív. A hivatás struktúrájában az e szeretettel való találkozás teljesen személyes. Amikor Krisztus a meghíváskor „reátok tekintett és megszeretett titeket”, kedves szerzetesek és szerzetesnők, ez a megváltó szeretet egy meghatározott személynek szólt, s ugyanakkor jegyesi jelleget öltött: tudniillik kiválasztó szeretetté vált. Ez a szeretet átöleli az egész személyt, lelkét és testét, akár férfi, akár nő, mégpedig azt a „személyes ént”, mely egyetlen és megismételhetetlen. Ő, aki örökkévalóságban átadja magát az Atyának, és a megváltás misztériumában „ajándékozta önmagát”, Ő hívta meg az embert, hogy viszonzásul adja oda magát különleges szolgálattal a megváltás művében azáltal, hogy egy, az Egyház által elismert és jóváhagyott közösség tagja lesz. Vajon nem csengenek egybe ezzel a meghívással Szent Pál szavai: „Nem tudjátok, hogy a ti testetek a bennetek lakó Szentlélek temploma? Nem tudjátok, hogy nem vagytok a magatokéi? Nagy volt a ti váltságdíjatok!” (1Kor 6,19-20)

Bizony ez így van. Krisztus szeretete, kedves testvérek és nővérek, mindegyikötöket megérintette a megváltásnak ugyanazzal az „árával”. Ezért legyetek annaktudatában, hogy többé már „nem vagytok a magatokéi”, hanem az övéi vagytok. Ez az új fölismerés Krisztusnak a szívetek mélyéig hatoló, „szeretettel teljes tekintetéből” fakad. E tekintetre válaszoltatok, amikor őt választottátok, aki előbb választott ki mindegyiketeket, s meghívott a maga mérhetetlen megváltó szeretetével. Mivel „név szerint” hívott meg titeket, meghívása mindig az emberi szabadságát szólítja meg. Krisztus ugyanis azt mondja: „ha akarod...”. Ebből következően a meghívásra adott válasz mindig szabad választás eredménye. Az utat választván, melyet ő mutatott nektek, a názáreti Jézust, a világ Megváltóját választottátok.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

Pünkösöd utáni első vasárnap Szentháromság vasárnapját ünnepeljük. A szentmise liturgiáját átszövik a Szentháromság misztériumára való finom utalások. A keresztvetés gesztusa és a második olvasmányt (2Kor 13,11-13) idéző köszöntő szavak („Urunk Jézus Krisztus kegyelme, Isten szeretete és a Szentlélek közössége legyen mindnyájatokkal!”) a szentmise elején már jelzik, hogy Isten népe az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében gyűlik össze, hogy ünnepeljen. A záró áldás pedig hirdeti, hogy a keresztények küldetést kapnak a Szentháromságtól a tanúságtételre, akinek az oltalmára mindig számíthatnak.

Az első olvasmány (Kiv 34,4b-6.8-9) rávilágít arra, hogy az Úr „mint irgalmas és könyörülő Isten” mutatkozik meg Mózesnek. Ez a kinyilatkoztatás ragyog fel a maga teljességében Jézus Krisztusban, aki feltárja az ember előtt a szentháromságos egy Isten misztériumát, ahogy az Eucharisztia első könyörgése és az evangéliumi részlet (Jn 3,16-

18) is mutatja: „Mennyei Atyánk, te elküldted a világba Fiadat, az igazság Igéjét és a megszentelő Szentlelket, és ezzel kinyilatkoztattad belső életed csodálatos titkát.”; „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”

Fontos, hogy leboruljunk e megrendítő és kimeríthetetlen hittitok előtt, amit a prefáció imádságával így vallunk meg: „Az igaz és örök istenséget úgy valljuk, hogy három különböző Személyt imádunk benne egyetlen Lényegben és egyetlen fenségben.” Áldjuk és dicsérjük a Szentháromságot, ahogy a Dániel könyvéből idézett versek zengik (Dán 3,52-56): „Áldott vagy, Urunk, atyáink Istene, dicséretre méltó és magasztos örökkön-örökké!” Illetve ahogy az „Uram irgalmazz” után felcsendülő „Dicsőség a magasságban Istennek” kezdetű ősi ének és az evangélium előtti alleluja-vers is hirdeti: „Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek: Istennek, aki van, aki volt, és aki eljön újra!” (vö. Jel 1,8). S mivel a „mennyei Atya gyermekei, a Fiú testvérei és a Szentlélek templomai vagyunk”- ahogy fogalmaz a hívek könyörgését bevezető felhívás -, ezért bizalommal kérhetjük „az Atyát a Fiú által a Szentlélekben, hogy segítse hívő népét.” Az ünneplő ember helyes magatartása a Szentháromság iránt tehát az imádat, az áldás, a dicsőítés és a bizalomteljes kérés.

Ennek fényében vessük szépen a keresztet! Lassan és méltósággal, hiszen keresztény hitvallásunk és örömünk fogalmazódik meg benne. Illetve tanítsuk meg a gyermekeket is a keresztvetésre, mivel ez az első imádságunk, ahogy Ferenc pápa fogalmaz.

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

ÉNEKLŐ EGYHÁZ:

Áldott legyen a Szentháromság (572)

<https://sites.google.com/site/nepenektar3/%C3%89E572.mp3?attredirects=0>

Áldott vagy, Uram (573/A)

<https://sites.google.com/site/nepenektar3/%C3%89E573A.mp3?attredirects=0>

GITÁROS, ILLETVE TAIZEI ÉNEKEK:

Boanergész: Atya áldott legyél

<https://www.youtube.com/watch?v=OG5HgWqv34I>

Varga Attila: Életünk Krisztus

https://www.youtube.com/watch?v=OUkPQ_7rmgc

Sillye Jenő: Az Atya olyan, mint a fényes Nap

<https://www.youtube.com/watch?v=iSL73U9xHoM>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰ

Bencz Annamária: Szentháromság Istenhez

Lelkem Benned megpihen,
Szívem Érted harcol,
Utam vezesd szüntelen,
Kezem bátran markold!

Híven követni Téged
A legnagyobb feladat,
De az ördög fél Tetőled,
Védemed nekem add!

Minden szívben Te vagy
Az apró szeretet,
Értünk folyik e harc,
De nélküled elveszett.

Bátran lépek előre,
Mert előttem Te haladsz,
Szívem adom kezedbe,
Hogy engem el ne hagyj.

Jézus Krisztus kérlek,
Tarts meg magad mellett,
Jó Uram, Istenem,
Vezess te: Szentlélek!

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

– Mit jelent számomra, amikor azt mondom: „hiszek Jézus Krisztusban”,
„szeretlek”?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Mennyei Atyánk, te elküldted a világba Fiadat, az igazság Igéjét és a megszentelő szentleket, és ezzel kinyilatkoztattad belső életed csodálatos titkát. Add, hogy az igaz hit megvallásával a Szentháromság dicsőségét megismerjük, és a fölséges hatalmú egy Istent imádjuk. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyánk, hálát adunk Neked, hogy Fiadban: Jézus Krisztusban megmutattad, hogy mindig, és hogy mennyire szeretsz bennünket. Jézus nevében kérünk, küldd el Szentlekedet, hogy Ő tanítson meg minket Jézus szerint szeretni! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Isten elküldte Fiát, hogy üdvözljön általa a világ (Jn 3, 16-18)

(Forrás: Pixabay)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Isten felszabadító szeretete ingyenes: nem kell megvásárolnom, csak be kell fogadnom!

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Minden tettemet törekedjem hittel és szeretettel élni!

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyag* kiadványok elsődleges célja, hogy az imádságos bibliaolvasáshoz támpontokat adjanak. A segédanyagok felépítése a *lectio divina* módszer szerinti felosztást követi, egy kötetbe gyűjtve össze a bibliai szöveg megismerését segítő dokumentumok egy válogatását az evangéliumok római katolikus liturgia szerinti szakaszaihoz.

Lectio divina segédanyag, Szentháromság vasárnapja („A” év)

Borítófotó © Pixabay

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikan online archivuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Szent Ágoston gondolatait Rácz Dávid Viktor foglalta össze

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Bencző Annamária: Szentháromság Istenhez: <https://www.poet.hu/vers/153078>

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a lectio divina munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Rácz Dávid Viktor, Rácz Édua Anna, Révai László, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Szily Boglárka, Vermes Nikolett.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2022

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu